

Увага: «Прамая лінія!»
ТРАДЫЦЫІ І СУЧАСНАСЦЬ
Забывае... Новае... Вечнае... Колыкі сакрэтаў захоўвае ў сабе мінулае! Як дзіўна ўпятаюцца ў сучаснасць сімвалы нашых продкаў.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Незаконных мігрантаў у СНД — ад 4 да 10 млн чалавек

Аб гэтым, выступаючы на пленарным пасяджэнні МПА СНД, паведамілі старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі Генадзь Навіцкі. «Некантралюемая міграцыя на сельніцтва негатыўна ўплывае на палітычную, эканамічную, дэмаграфічную і іншую сферы жыцця грамадства».

зане ім прававой, медыцынскай дапамогі. Сувеснай супольнасцю падтрымана беларуская ініцыятыва аб актывізацыі намаганняў у процідзеянні гандлю людзьмі. Створаны Міжнародны вучэбны цэнтр падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі кадраў у сферы міграцыі і процідзеяння гандлю людзьмі.

Фота Антона МЕШЧУКА

Мінск, вул. Бакінская, дом 16.

РОЗГАЛАС ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

3 5 ЛІСТАПАДА РЭЗКА ПАХАЛАДАЕ
У Беларусі 5 лістапада рэзка пахаладае, паведаміла карэспандэнту БЕЛТА галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідромэаэацэнтру Волга Аядава. Яна адзначыла, што следам за чарговым атлантычным цыклонам, які змяшчаеца праз краіны Балтыі на ўсход, на Беларусь накіруюцца халодная паветраныя масы арктычнага паходжання.

ВЫБУХ ПРЫВЕЎ ДА ПЕЛІ СУПРАЦОЎНІЦЫ

Адна з работніц ААТ «Баранавіцкі камбінат харчовых прадуктаў», якая моцна пацярпела падчас выбуху ў цэху разліву віна, памерла ў балыцы. Аб гэтым паведамілі ў Брэсцкім абласным упраўленні дэпартаменту дзяржаўнай інспекцыі працы. 24 кастрычніка падчас правядзення зварачных работ адбыўся выбух газавога балона. Траўмаванымі аказаліся шэсць работнікаў прадпрыемства.

ЖОНКА ЗА 100 ДОЛАРАЎ

Гродзенскія бабулі выходзяць замуж за маладых азербайджанцаў. У Гродне штогод 2—3 тысячы выходцаў з Сярэдняй Азіі і Каўказа, у асноўным азербайджанцы, атрымліваюць дазвол на часовае праўжанне. Большасць з іх, каб надоўга або назаўсёды застацца ў гэтым прыгранічным горадзе, заключаюць з яго жыхаркамі фіктыўны шлюб, паведаміла старшы інспектар аддзялення па грамадзянству і міграцыі АУС адміністрацыі Кастрычніцкага раёна Гродна маёр мільціў Людміла Малюжыц.

«У пачатку 2009 года мы атрымаем у краіне яшчэ адзін новы завод»

ШКЛОЎСКАЯ ПАПЯРОВАЯ ФАБРЫКА «СПАРТАК»
Прадпрыемства, якое працуе больш за сто гадоў, мае патрэбу ў мадэрнізацыі вытворчасці. Пераважна большасць абсталявання маральна і фізічна старэла. — Тут працуе больш за 400 чалавек, жывуць яны ў асноўным побач з фабрыкай, — патлумачыў кіраўнік канцэрна «Беллеспеллепрам» Уладзімір Шульга. — Новы завод па выrobe газетнай паперы не дасць усім работнікам новай працоўнай месцы.

МАГІЛЁўСКІ ВАГОНАБУДАЎНІЧЫ ЗАВОД
Сёння гэта прадпрыемства вырабляе некалькі тыпаў вагонаў — мінералавозы і паўвагоны. За два гады выраблена каля 1000 вагонаў. Сёлета тут таксама з'явіцца і доследны ўзор вагона, які вырастоўваецца ў кар'ерах і рудніках. — Для нашай краіны гэта новая асобная галіна — цяжкае транспартнае машынабудаванне, — патлумачыў Сяргей Сідорскі.

Беларускія смарагды

Вялікую цікавасць на выставе «Навука і інвацыі» выклікаў экспанат, які прадставіў вучоныя Аб'яднанага інстытута фізікі цвёрдага цела і паўправаднікаў НАН Беларусі. Дзякуючы арыгінальнай тэхналогіі, якую яны распрацавалі, вучоным удалося вырасіць штучныя смарагды, якія па сваёй якасці не супадаюць натуральным, але пры гэтым каштуюць у 100 разоў менш. А выкарыстоўваюцца гэтыя цудоўныя каменчыкі ў ювелірнай справе. Адзін такі каштуе каля 250 долараў.

ПРАДПРЫЕМСТВЫ МІНСЕЛЬГАСХАРЧА ПАВЛІЧАЛІ ЭКСПАРТ ПРАДУКЦЫІ НА 28 ПРАЦЭНТАЎ ДА \$770,7 МЛН
Паведаміла карэспандэнту БЕЛТА намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення знешнегандлёвай дзейнасці Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Тамара Усачова. За 8 месяцаў ўзраслі аб'ёмы адгрузкі агародніны і жытняй мукі ў 1,8 раза, каўбасных вырабаў у 1,6 раза, мясных кансерваў, сыроў у 1,3 раза, сухага абстлушчанага малака ў 1,2 раза. Прадпрыемствы галіны прадалі ў расійскай рэгіёне прадукцыі на \$614 млн, што на 10 працэнтаў больш.

ХРОНІКА АПОШНІК ПАЗДЭЙ ТРЫ ВЕРСІІ ВЫБУХУ ў ТАЛЫЦІ

Восем чалавек загінулі (сярод іх адно дзіця) і 156 паранены ў выніку тэрэктаў у Талыці, дзе ў ранішні час пік быў ўзарваным пасажырскім аўтобус МАЗ-103. 49 чалавек шпіталізаваны, сябры з іх знаходзяцца ў цяжкім стане. Сярод шпіталізаваных — тры дзяцці. Відэаочыні сьведчаюць, што выбуховае прыстававанне, магчыма, было начынена металічнымі шарыкамі. Многія з пацярпелых у момант выбуху знаходзіліся непадалёк ад аўтобуса — іх пасекла асколкамі. Таксама выбуховай хваляй былі выкінуты вокны бліжэйшых дамоў. Следства адрацоўвае тры версіі аб тым, хто можа стаяць за тэрэктам. «На дадзены момант прыярытэтнымі версіямі выбуху аўтобуса ў горадзе Талыці з'яўляюцца дзве», — заявіў высокапастаўлены чыноўнік у следчых органах Прыволжскай федэральнай акругі.

ДА Саакашвілі, якім Амерыка, магчыма, гатовая будзе ахвяраваць у сваіх палітычных інтарэсах. Першая рэакцыя грузінскай апазіцыі на інтэрв'ю — ЗША «даюць» свайго стаўленіка. Прыбліжнікі гэтага пункту гледжання ўказваюць, што нездадоўга да адхілення ад улады Эдуарда Шаварднадзе ў Тбілісі прыбылі былы дзяржсакратар Джэймс Бейкер, а 1 лістапада візіт у Грузію пачынае памочнік дзяржсакратара ЗША па пытаннях Еўропы і Еўразіі Дэніэл Фрыд.

«ГАЗПРАМ» МОЖА АБМЕЖАВАЦЬ ПАСТАЎКІ ГАЗУ ВА УКРАЇНУ

Да першага лістапада Кіеў павінен быць пералічыць 729 мільянаў долараў за пастаўкі расійскай газу. Калі грошы не паступяць, «Газпрам» пагражае скараціць пастаўкі газу ва Украіну. На момант падпісання нумара ў друку, інфармацыя аб пагашэнні ўкраінскага доўгу не паступала.

МАДРЫДСКІХ ТЭРАРЫСТАЎ ПАСАДЗІЛІ НА 40 ТЫСЯЧ ГАДОЎ

Іспанскі суд вынес прысуд з васьмі падсудных па справе аб тэрэктах у Мадрыдзе, здзейшаных у 2004 годзе. Кожны з тэрарыстаў атрымаў па 40 тысяч гадоў турэмнага зняволення. Аднак, згодна з заканадаўствам краіны, зняволення правядуць за кратамі не больш за 40 гадоў.

ПАД ПАРЫЖКАМ У ВІНКУЮ ВЫБУХУ ГАЗУ ПАРАНЕНЫ 41 ЧАЛАВЕК

41 чалавек атрымаў ранены ў выніку выбуху газ-заправочнага пубан з кафе ў горадзе Бондзі ў парыжскім прыгарадзе Сэн-Дэні. Дзесяць ці адзінаццаты чалавек атрымалі велікія цяжкія раненні, і яшчэ дваццаць чалавек паранены цяжка.

Выбух адбыўся ў 13.55 па мясцовым часе. На вуліцы Жулья Геда ў цэнтры горада вяліся дарожна-рамонтныя работы, і экскаватар зачынаў газ-заправочна. Адбыўся магнуты выбух. Полымя, вышыня якога дасягала некалькі дзесяткаў метраў, хутка ахапіла рэстаран, размешчаны на першым паверсе.

ЖЫЛЛЁ ТАННЕЕ! У ПРАВІНЦЫІ...

Сёння другасныя рынкі жылля ў абласных цэнтрах і ў сталіцы краіны знаходзяцца ў стане амаль поўнага «замарзвання», калі актыўнасць рэальных пакупнікоў знізілася бадай да нуля. Паводле ацэнкі кіраўнікоў рэгіянальных агенстваў нерухомасці, за летні сезон другасны рынак кватэр амаль спыніў сваю дзейнасць, бо колькасць патэнцыяльных пакупнікоў скарацілася за гэты час у разы, а вось прапанова жылля на продаж працягвае павялічвацца. Гродна — мінус 5—7 тысяч USD

экспертаў, да мая ў горадзе назіраўся неваж павышаны попыт на жыллёвую нерухомасць і кватэры працягвалі даражэць. Потым тэмпы па продажы кватэр знізіліся, але цэны ўсё роўна раслі. Зараз у горадзе назіраецца ўстойлівая лішак усіх відаў кватэр на продаж, калі толькі аднапакатковыя кватэры прапануюцца падаўцамі калія 70 варыянтаў. Аднапакатковыя кватэры ў горадзе над Бугам сёння прапануюцца за 35—40 тысяч долараў, але пры жадаці магчыма адушчыць і танней. Двухпакатковыя каштуюць прыблізна 50—53 тысячы долараў, а трохпакатковыя калія 65 тысяч долараў. Колькасць пакупнікоў у Брэсце за летні сезон істотна зменшылася, але попыт на жыллё яшчэ існуе. Адной з галоўных прычын зніжэння пакупніцтва ў другасным рынку Брэста з'яўляецца велікі вышук высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаецца за мяжой у 1000 долараў. Эксперты мясцовага рынку Брэста з'яўляюцца велікі высокай кошту кватэр. Зараз патэнцыяльным пакупнікам стала выгадаць набываць жыллё ў новых дамах. Так, квадратны метр новага жылля ў забудованым будзе каштаваць пакупніку ў сярэднім 700—900 долараў, а сярэдні кошт квадратнага метра кватэр на другасным рынку горада трымаец

Погляд на праблему

ЛЫЖКА МЁДУ — «БОЧКА» КАРЫСЦІ

Беларускае пчялярства: веды і тэхналогіі ёсць, трэба іх толькі прымяніць

Навуковы супрацоўнік па пчялярстве Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага ўніверсітэта Мікалай ХАЛЬКО пазнаёміўся з гэтым старажытным заняткам у васьмігадовым узросце, калі бацька завёў пчол. І тым самым, як казалася, вызначыў прафесійны шлях сына, які закончыў інстытут пчялярства ў Рязанскай вобласці, працаваў заатэхнікам на адной з найбольшых на тэрыторыі былога СССР Краснапаліскай доследнай станцыі пчялярства ў г. Сочы, а цяпер перадае свае веды студэнтам-агранікам, а таксама ўсім ахвотнікам на бясплатных курсах, якія арганізаваны ва ўніверсітэце. Пры гэтым застаецца практыкам, працуючы на сваім пчалыніку. Цукру практычна не ўжывае, толькі мёд: «Стаміўся — лыжка

мёду, чаю выпіў і ўжо зусім інакш сабе адчуваеш». Што ж датычыцца яго сённяшняга суразмоўцы, карэспандэнта «Звязды», то ён, не ў прыклад Мікалаю Віктаравічу, а таксама пісьменніку Льву Талстому, вучонаму Чарльзу Дарвіну альбо мэру Масквы Юрыю Лужкову, ведае пчялярства хіба што па выдатным смаку мёду з гэтых пчалынічкі бацькі. Ды яшчэ па укусах невядомых пчалынічкі бацькі. Ды яшчэ па укусах невядомых (у прыродным «саркафагу» — кроплі бурштыну ў шацце на поўначы Бірмы — вучоныя выявілі пчалу, якая жыла 100 мільянаў гадоў таму), пасля чаго аднойчы на некалькі дзён распухла шчака. У адрозненне, дарчы, ад звыклых да гэтых пчалыных атак арганізма бацькі.

І вось цяпер мы падыходзім да вельмі прынцыповага і для пчялярства, і для сельскагаспадарчай вытворчасці пытання: якія ўзаемаадносіны паміж імі павінны быць? Ніякія, як цяпер? Альбо партнёрскія, ўзаемавыгадныя?

ПАРТНЁРСТВА, ЯКОЕ ВЫГАДНА УСІМ

— Амерыкі тут адкрывае не трэба. Даўно вядома, што ў садах, якія апыліваюцца пчоламі, можна атрымаць значна больш высокую ўраджайнасць. Ёсць даныя, што без апылення атрымаўся 50 кілаграмаў насення канюшыны з гектара, а з апы-

аднак на парытэтычнай аснове было б выгадна ўсім. Напрыклад, сёння становіцца папулярнай такая бабовая культура, як галега (альбо казыятыт усходні) — адначасова і добры меданос, і збалансавана на бялку жылёна маса для жывёлагадоўлі. Прычым гэта культура не патрабуе затрат на штогадовае пераворванне: пасеяў і 10—15 гадоў расце. Нейкія пельярыд там з карысцю для абодвух бакоў магла б стаць і платформа з вульямі. Дакладней, спачатку пчола прыцягваецца на рапс, які завітае першым, затым — пераэдажочка на апыленне галегі, а далей могуць паслужыць і павышаны ўраджайнасці грэчкі.

Дарчы, для транспраціроўкі перасоўнага пчалынічкі сёння ўжо распрацавана платформа на базе мадэрнізаванага прычапа 2 ПТС-4, на які змяшчаецца 21 стандартны беларускі вульей. Калі ж да выбару неабходных пчялярствам транспартных сродкаў падключыцца наша прамысловасць, то будзе проста цудоўна. Пры гэтым, безумоўна, трэба на дзяржаўным узроўні прадумаць пытанні падтрымкі такіх пчалынічкі калектываў, мажліва, каб яны не бралі банкахіўскія крэдыты, а разлічваліся сваёй прадукцыяй за тых ж прычыны, вульі.

З такімі калектывамі маглі б на прамаву заключыць дагаворы перапрацоўка прамысловасцю, гандлёвыя арганізацыі. Прычым з абавязковай маркіроўкай прадукцыі таго пчалынічкі, дзе яна атрымана, каб у любы момант правярць якасць. Ніводны чалавек з цяперашнім розумам не стане фальсіфікаваць тавар са сваёй маркай.

Падсумоўваючы сказанае, падкрэслію: беларускае пчялярства павінна ўключыцца ў тую сістэму сельскагаспадарчай вытворчасці, якая ў нас ўжо складалася. На прыродныя ўмовы грашыць не трэба, яны не горшыя, а можа, нават і лепшыя, чым у іншых рэгіёнах. Адаптуе і пчялярства і прыстасавана да нашага беларускага вульі тэхналогіі ёсць, трэба іх толькі правільна прымяніць. Гэта ў інтарэсах і раслінаводства, і жывёлагадоўлі, і іншых галін эканомікі, і безумоўна, самага пчялярства. Да нас не будзе завозіцца мёд, у тым ліку і на так званым шэрым імпарце, сумніўнай якасці. Наадварот, задаволішы свае патрэбы, мы зможам працаваць і на экспарт, паколькі попыт на прадукты харчавання ў свеце ўзрастае. А галоўнае — гэта будзе на карысць здароўя нацыі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Р. С. Рэдакцыя запрашае выказаць свае меркаванні па ўзятым у публікацыі праблема нашых чытачоў пчалю, вучоны, спецыялістаў аграрнапрамысловага комплексу, усіх, хто неабавязва да гэтай тэмы. Спладзімае таксама, што гэтыя і іншыя пытанні будзе разглядаць беларускае пчалю і пчалю разлічваючы зацікаўленымі арганізацыямі, прадпрыемствамі і заканадаўцамі.

«СКЛАД» НА КОЛАХ

Падчас афармлення райсавага аўтобуса «Мінск—Вільнюс» беларускія памежнікі і мытнікі выявілі ў транспартным сродку кантрабандны склад. Паводле звестак прэс-цэнтра Дзяржаўнага пагранічнага камітэта, ад мытнага афармлення былі схаваны DVD-дыскі, аўтамабільная запчасткі і медыцынскія прылады агульным коштам больш за 36 мільянаў рублёў.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

НЕ ТОЛЬКІ МЁД, АЛЕ І «КАРАЛЕўСКАЕ ЖЭЛЭ» — У нас шмат людзей, якія хочучы і могуць займацца пчялярствам, — лічыць Мікалай Халько. — Чалавек так устроены, што закончыў сваю працоўную дзейнасць, выйшаў на пенсію і ўсё роўна хоча быць актыўным. І ў гэтым плане пчялярства дае каласальны зарад энергіі. Няхай у вас усюго пяць, дзесяць вульяў, але вы будзеце атрымліваць маральнае, а, можа, і нейкае матэрыяльнае задавальненне, забяспечваючы сабе і сям'ю мёдам.

Аднак калі разглядаць пчялярства як адну з галін эканомікі рэспублікі, то ні аб маральным, ні аб матэрыяльным задавальненні сёння, на жаль, не скажа. Бадай, ніводнага галіна не можа пахваліцца такім патэнцыялам шырокай колам прымянення прадуктаў пчялярства. Але ўвагі яму ў Беларусі надаецца вельмі мала.

Колькі мёду мы сёння ў краіне атрымліваем?

— Наколькі мні вядома, у нашай рэспубліцы цяпер маецца каля 300 тысяч пчалынічкі. І калі лічыць, што ў сярэднім кожная дасць 5 кілаграмаў мёду, то атрымаецца прыкладна 150—200 трымаўнага жыхара рэспублікі ў год. А з улікам завозу больш таннага расійскага і украінскага мёду — калі 300 трымаўнага на чалавека. Пры тым, што медыцынская норма спажывання складае 50—100 грамаў у дзень. Такім чынам, мёд на сёння займае ў нас вельмі нязначнае месца ў структуры харчавання.

А як прымяняюцца іншыя прадукты пчялярства?

— Суветная тэндэнцыя сёння менавіта такая, каб комплексна выкарыстоўваць пчалынічкі сем'і і атрымліваць не толькі мёд, але і іншыя прадукты. Аднак матаначе малачю, да прыкладу, Беларусь наогул не вырабляе. Хоць гэта вельмі каштоўны прадукт, які павышае жыццёвы тонус, аслабляе і пажылых і аслабленых людзей, дапамагае змагацца з захворваннямі дыхальных шляхоў, атэрасклерозам, рэзавай хваробай страўніка і дванацінай першай кішкі, прымяняецца пры лячэнні цукровага дыябету і неурозаў, у арфталмаголі. Нездарма матаначе малачю называюць каралеўскім жэ-

Фота Аляксандра ПУКШАНСКІ

ліе. У Кітай яго вырабляецца каля тысячы тон у год, прычым большая частка прадаецца ў Японію, дзе з яго выпускаюць медыцынскія прэпараты і бясплатна выдаюць дзецям і пажылым людзям. Пэўна, у тым ліку і гэта садзейнічае працягласці жыцця. Дарчы, у Японіі ёсць навуковы інстытут матанача малачю, дзе велькія колькасці супрацоўніцкай займаецца выключна гэтым прадуктам. Вельмі багатыя крыніцы вітамінаў, якія выкарыстоўваюцца для лячэння розных захворванняў і ў лясчэбным харчаванні, — пылок і пярга. Пылок у нас вырабляецца ў нязначнай колькасці, не ў прамысловым маштабе. А пярга наогул практычна не прадстаўлена, бо патрэбныя кампаненты механізмаў для яе здабывання. Што датычыцца пчалынага яду, то ў 80-я гады мінулага стагоддзя яго шырокае выкарыстанне пачыналася, аднак перапрацоўка і фарміраванне тэчнага прамысловасцю належнай увагі да гэтага прадукту не правялі.

У гродзенскай краіне «Пчалю» беларускі вульей каля 372 тысячы рублёў, расійскае трахмараннае медагонка — 467 тысяч, а чатырохмараннае — 676 тысяч рублёў. Ці рэальна пры такіх цэнах (а патрэбны ж і іншы інвентар) заняцца пчалю?

— Спраўду, інвентар вельмі дарагі. За савецкім часам чалавек на зарплату 150 рублёў мог купіць пяць вульяў. А цяпер? Да таго ж, акрамя вульяў, беларускае інвентару для пчалю практычна няма, а тое, што закупляецца за мяжой, не заўсёды добрай якасці. Яшчэ ў Савецкім Саюзе складалася, што яго выраблялі на заводах Расіі і Украіны, так і засталася. Адна цана на прадпрыемстве, другая — калі гэты інвентар пройдзе праз пасрэдніка арганізацыі.

Такім чынам, толькі на самае неабходнае навічку патрабуецца некалькі мільянаў рублёў. І зусім не гарантаваць, што чалавек, усё гэта набыўшы, атрымае даход. Паколькі трэба яшчэ, каб вульі былі размяшчаны ў такіх месцах, дзе пчолам было з чаго збраць нектар і прыно-

«АХОВА» ВІЦЕБШЧЫНЫ — ГАРАНТЫЯ БЯСПЕКИ

Толькі што падраздзяленні Дэпартамента аховы адсяцкавалі 55-ю гадынаў старэнні службы аховы. Карэспандэнт «Звязды» пагутарыў з начальнікам Віцебскага абласнога ўпраўлення Дэпартамента аховы М.С. Беларуска, палкоўнікам мільцы Уладзімірам КУРАКОВЫМ.

Шчыра вядуць вам калектыву са знакамыводным колерам. А якія сёлётыя знакмы аддзела аховы Віцебшчыны вы можаце адзначыць?

— Справілі нававеласе нашы падраздзяленні ў Дуброўне, Міёрках. У наступным годзе спланавана адкрыццё новых адміністрацыйных будынкаў у Чашніках і Паставах. Традыцыйна правялі перад Днём нараджэння аховы спартыўныя спаборніцтвы, у якіх акрамя нашых супрацоўнікаў бралі ўдзел прадстаўнікі падраздзяленняў МНС, ДАІ, патрульна-паставой службы. Бадай, мы першыя ў краіне, хто арганізаваў такое «адкрытае» спартыўнае мерапрыемства. Нашы кіналігіны гадаваліся лічыцца лепшым у рэспубліцы. Шмат разоў нашы сабакі аказвалі дапамогу не толькі ва ўтрыманні значыцца, але і ў вышукі людзей.

Наколькі я ведаю, у мінулым годзе «Ахова» пачала адказваць за бяспеку на флагамне Беларускай энэргетыкі Лукомльскай ДРЭС. Калі не скарэкт, расказваць пра работу на гэтым аб'екце?

— Так, каб рэалізаваць адпаведныя пункты Дэкрэта Прэзідэнта «Аб мерах па ўдасканаленні дзейнасці Дэпартамента аховы Міністэрства ўнутраных спраў» 1 чэрвеня 2006 года Чашніцкі аддзел аховы ўзяў пад ваенізаваную ахову гэтую станцыю, дзе вырабляецца трыццаць электрычнасці рэспублікі. Колькасць працаўнікоў ДРЭС пераўравае 2,1 тысячы чалавек. Спецфіка аховы гэтага аб'екта ў тым, што ДРЭС знаходзіцца за 2,5 кіламетра ад Новапалюска і ў яе складзе дзве вялікія па сваёй плошчы тэрыторыі. А ўсяго тэрыторыя ДРЭС — 32,4 гектара! Упершыню ў краіне украінікі метад аховы аб'екта па каравульным разліку на 24 гадзіны. Кіраўніцтва ДРЭС цалкам задаволена.

Чамусяці некаторыя, хто не ведае пра арганізацыю дзейнасці аховы, лічаць, што супрацоўнікі Дэпартамента толькі выдзяжаюць па вышукі «трывожнай кнопкі», калі спраўце сігналізацыя, ды правяраюць дакументы ў наведвальніцкай афіцыйнай устаноў. Што б вы маглі па гэтым пытанні сказаць?

— Сёлета нарадамі мільцы аховы Віцебскай вобласці раскрыта кожнае сям'я ад усіх учыненых у рэгіёне злачынстваў. Наглядзецца на тое, што мы працуем круглыя суткі, нас, бымае, называюць «начнай мільцыяй». Гэтым жа падкрэсліваецца адна з асаблівасцяў службы: найбольш напружаны час у нас пачынаецца трыма, калі пасля працоўнага дня закрываюцца офісы, банкі, установы, крамы і г.д. Але і ў іншыя гадзіны сутак мы працуем для захавання бяспекі. Карыстаюцца выпадкам, хоць інакш яшчэ раз павіншвацца супрацоўніцкай аховы. Асабліва хочацца падзякаваць тым, хто працуе ў тэрытарыяльных органах унутраных спраў: з іх дапамога і і прафесіяналізм мы на працягу столькіх гадоў разам супрацістаям злачынствам. Жадаю ўсім вам і вашым сям'ям міру, здароўя і бадзёрасці духу, дабрабыту.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Сталетнік ад ста хвароб 36,6°

Для выбару соку ў хатніх умовах забрацьваюць буйныя лісты, адціскаюць сок, фільтруюць праз марлю і гатуюць 3 хвіліны. Выкарыстоўваць трэба адразу, паколькі пры захаванні губляецца актыўнасць.

1. Для зніжэння хвароб гатуецца наступная сумесь: 100 г соку алоў, 500 г траўчарак, 300 г мёду і сок 3—4 лімаў. Прымаюць па 1 чайнай лыжцы 3 разы на дзень за 30 хвілін да яды.

2. Пры хронічных запорах ракамэндуецца ўжываць 1 чайную лыжку 2—3 разы на дзень за 30 хвілін да яды.

3. Супраць пнеўманіі бяруць 300 г мёду, 1/2 шклянкі вады і дробна нарэзаннае лісце алоў. Варыць 2 гадзіны. Прымаць па 1 сталовай лыжцы 3 разы на дзень.

СЕЛІ, ВЫПІЛІ...

У адной з кватэр па вул. Тышкевіча, што ў Бярозе, 51-гадовы мужчына сеў выпіць са сваёй дачкой. Падчас выпіўкі ўзнікла спрэчка і дачка схавала нож. Бацька загінуў на месцы.

А ў вёсцы Анежыцы Пінскага раёна ў выніку сваркі мужа і жонкі пасля распісці спіртных напоў 35-гадовага мужчыну з цяжкамі раненнямі жывата і печані даставілі ў бальніцу. Па вул. Цыялюнскага, што ў Баранавічах, грамадзянін Расі заваў 70-гадовую пенсіянерку ў яе ж кватэры. І на гэты раз усё пачалося з застоўля.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Малыя гарады

ЯК У КРАСНАПОЛЛІ ЗМАГАЮЦА З БЕСПРАЦОЎЕМ

Ці можна ўладкавацца на працу на Краснапольшчыне? Да нядаўняга часу ў гэтым раёне, які моцна пацярпеў ад чарнобыльскай аварыі і адкуль з'ехалі тысячы людзей, на гэтае пытанне стаюцца адказаць было жыццям. Узровень беспрацоўя яшчэ не так даўно дасягаў 6,5 працэнта. Сёння гэта лічба знізілася да 3 працэнтаў, а да канца года ў Краснапольскім раёне разлічваюць падвысіць да п'янавага паказчыка па беспрацоўі — 2 працэнта. Стварыць працоўныя месцы ўдалося за кошт новага прыватнага прадпрыемства і аднаўлення сваёй будаўнічай арганізацыі.

«Красдрэў»

Малады мінчанін Валерый Масанскі чатыры гады там пераехаў са сталіцы ў раёныя цэнтр Краснаполле. Набыў кватэру ў жытве, а дакладней — кіруе замежным прыватным вытворца гандлёвым прадпрыемствам «Красдрэў».

Усё нармальна — запэўнівае Валерый. — Як і ў любых малых гарадах, культурнага аднаўлення тут не ставе. Таму і асноўны від дзейнасці — праца. Раніцаў на працу, вечараў — дадому.

Мэта Масанскага — уладзіць працу прадпрыемства, якое створана на срочкі швейцарскага банкіра два гады таму, а ў леташнім лютым там выбралі першую прадукцыю. Гэта абразная дошка, якая адпраўляецца ў краіны Еўрасаюза.

Раней Валерый займаўся лесараспрацоўкамі ў Расіі, але ён — беларус і хацеў арганізаваць справу ў сваёй краіне. А Краснапольскі раён проста аказваўся адным з найбольш багатых на лясныя рэсурсы.

— І да таго ж тут было велькіе беспрацоўе, — тлумачыць дырэктар. — А значыць, недахоп з працоўнай сілай не павінна быць.

Мясцовыя ўлады прыхільна паставіліся да праекта і замежных інвестыцый, і новаму прадпрыемству аддалі тэрыторыю былой райсельгасстэхнікі, якая пуставала. Сёння ў двары побач з шэрамі мясцішча штабелі гатовай прадукцыі і гатовае да мантангу новае абсталяванне. Уладальнікі прадпрыемства разлічваюць, што за 5 гадоў вытворчасці акупіцца і будзе даваць даход.

Цяпер на «Красдрэў» працуе 74 чалавекі, але ў будучым тут будзе створана яшчэ больш працоўных месцаў. Дзейнічае толькі першая

чарга, а будзе яшчэ сушыльняная камера, другі і трэці цэхі. Вытворчасць, паводле планаў, будзе працаваць у тры змены. Пашырыцца асартымент прадукцыі. Таму толькі да канца гэтага года на «Красдрэў» змогуць уладкавацца яшчэ 40 краснапольцаў.

Недахопу працоўнай сілы ў Краснаполлі спраўды няма, але, калі шчыра, праблемы ёсць з яе якасцю. Мясцовыя жыхары і кіраўніцтва адкрыта расказваюць, што людзі проста развучыліся нармальна працаваць. За тры гады, калі можна было спакойна жыць на чарнобыльскай кампенсацыі — калі высяляліся вёскі, ліквідаваліся арганізацыі і людзі пакідалі раён у пошуках лепшай долі. Цяпер тутэйшыя работнікі на столькі адвыклі ад рытмічнай працы, што часта просяць не большы заробак, а... меншы. Аднак з вольным, так бы мовіць, наведаннем працоўнага месца.

— Так, мы ведалі, што праблема будучы, — гаворыць Масанскі. — Але разам з тым меркавалі, што калі мы прапануем людзям дастойную працу і заробак, то і яны будуць ставіцца да яе адпаведна. І цяпер на гэта спадзіраецца.

Мінімальны заробак падсобнага рабочага на «Красдрэў» сёння складае 450 тысяч рублёў. Станочнік атрымлівае 600 тысяч, вадзіцель «Урала» — 800 тысяч рублёў. Нядрэнна для раёна, ці не так?

Але гэта яшчэ не мяжа: на прадпрыемстве падкрэсліваюць, што закупаюць дарагое абсталяванне, і ім патрэбны высокакваліфікаваныя работнікі, якія, зразумела, патрабуюць дастойнай аплаты.

— Людзі з цыгам часу мяняюцца, — запэўнівае Валерый. — У самым

пачатку ў нас было 50-працэнтная цыжэка. Бо калі прыходзілі суды, то нікога не ведалі і бралі ўсіх запар. А пачынаў вывілься, што працаваць яны не хочучы. Але калі людзі ўбачылі, што мы плацім заробак ды яшчэ паддымаем яго, то да нас пачынаюць нармальна работнікі. А будзе, спадзіраецца, яшчэ лепей, і псіхалогія людзей абавязкова павінна памяншацца, калі яны зразумеюць, што ёсць перспектыва.

На «Красдрэў» ўжо скляўся касцук — калі двух дзясцяць чалавек. Сярод іх — станочнік Васіль Дорахаў, які працуе на прадпрыемстве ад самага пачатку і свярдае, што знайшоў тут сваё прызначэнне.

— Я працай задаволены, а заробак спадзіраюся, у будучым будзе большы, — скарэкт Васіль. — Буду больш працаваць — больш атрымаю. Я моцна трымаюся за сваю працу, таму што яна менавіта патрэбная, проста жыццёва неабходная. Наша Краснаполле — невядлікі райцэнтр, і працоўных месцаў не хапае. І хлопцы, які разам са мной працуюць, мой настрой падзяляюць: усім патрэбны грошы, бо амаль ва ўсіх ёсць сям'я, якія трэба забяспечыць.

— Вось я ім так усім і кажу: не заробіце, і не будзе за тую жыццё, — каментуе Валерый Масанскі. — Хто хоча працаваць — той заробіць.

Краснапольская ПМК № 3

На тэрыторыі ПМК шматлюдна: адны рамонтуюць праходную, іншыя — разбураюць старыя непрыдатныя будынак паблізу. Тут прыводзіць у парадкаў сядучы стары ПМК. Арганізацыя, якая была створана і працавала за сабейным часам, ліквідавана. А яе маёмасць апынулася тры гады стаяла нікому не патрэбна.

Аднак кіраўніцтва Краснапольскага раёна вырашыла ПМК адраўнаваць, і для гэтага паклікала з Чарнаполля Мікалая Міхайлава, які мае вопыт аднаўлення будаўнічых арганізацый і наладжвання іх працы.

Цяпер штодня Мікалай прыязджае з суседняга Чарыкава на працу. Праўда, ён не лічыць вялікім цяжарам шлях у 26 кіламетраў па сваім аўтамабілі туды і назад, бо праца яму падабаецца.

Школа падаткаплацельшчыка ЯК І КАЛІ ПЛАЦІЦЬ ПАДАТАК НА НЕРУХОМОМАСЦЬ

— Чула, што сёлета пры вызначэнні стаўкі падатку на нерухомасць можна будзе выкарыстоўваць і рынкавы кошт будынкаў. Растлумачце, як сёлета магчыма плаціць падатак на ўласную нерухомасць?

Алена Каліна, г. Маладзечна, Мінская вобласць.

На гэта пытанне рэдакцыя адказаў старшы дзяржаўны падатковы інспектар Міністэрства па падатках і зборах Беларусі Раман Гарэцкі:

— Гадавая стаўка падатку на нерухомасць вызначаецца ў памеры 0,1 працэнта ад кошту будынкаў і пабудов, якія належаць фізічным асобам.

Аднак рашэннем Мінскага абласнога Савета дэпутатаў ад 26.12.2006 г. № 258 «Аб бюджэтных вобласці на 2007 год» стаўка падатку на нерухомасць на 2007 год павялічана на 50 працэнтаў.

У адпаведнасці з Палажэннем аб парадку ацэнкі дамоў, садоў, садоў, дач, жылых памяшканняў (кватэр, пакояў), надворных пабудов, гаражоў і іншых будынкаў, якія належаць фізічным асобам, ацэнка гэтых аб'ектаў ажыццяўляецца:

— па ацэнчаным кошце будынкаў з улікам каэфіцыентаў якасці асяроддзя і тыпу населенага пункта;

— па кошце, які вызначаецца падатковымі арганізмамі.

Аднак будынкаў па ацэнчаным кошце ажыццяўляецца тэрытарыяльнымі арганізацыямі па дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці, праваў на яе і з'дзелак з ёй.

Каэфіцыенты якасці асяроддзя вызначаюцца раённымі і гарадскімі выканавымі камітэтамі з улікам адпаведнасці аб'екта ад цэнтра населенага пункта, інфраструктуры, экалагічных і іншых фактараў, якія ўплываюць на кошт аб'ектаў ацэнкі.

Пры адсутнасці звестак аб ацэнчаным кошце будынкаў падатковыя органы могуць самастойна вызначыць кошт будынкаў наступным чынам:

— па кошце, які вызначаецца падатковымі арганізмамі.

Аднак будынкаў па ацэнчаным кошце ажыццяўляецца тэрытарыяльнымі арганізацыямі па дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці, праваў на яе і з'дзелак з ёй.

Каэфіцыенты якасці асяроддзя вызначаюцца раённымі і гарадскімі выканавымі камітэтамі з улікам адпаведнасці аб'екта ад цэнтра населенага пункта, інфраструктуры, экалагічных і іншых фактараў, якія ўплываюць на кошт аб'ектаў ацэнкі.

Пры адсутнасці звестак аб ацэнчаным кошце будынкаў падатковыя органы могуць самастойна вызначыць кошт будынкаў наступным чынам:

— па кошце, які вызначаецца падатковымі арганізмамі.

Аднак будынкаў па ацэнчаным кошце ажыццяўляецца тэрытарыяльнымі арганізацыямі па дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці, праваў на яе і з'дзелак з ёй.

Каэфіцыенты якасці асяроддзя вызначаюцца раённымі і гарадскімі выканавымі камітэтамі з улікам адпаведнасці аб'екта ад цэнтра населенага пункта, інфраструктуры, экалагічных і іншых фактараў, якія ўплываюць на кошт аб'ектаў ацэнкі.

Пры адсутнасці звестак аб ацэнчаным кошце будынкаў падатковыя органы могуць самастойна вызначыць кошт буды

Я зжоўкі ліст, я не ляцеў услед за птушкамі ўпэрачы — не быў... не думаў... не хацеў — мая анкета ў паўрадоўча. Мне крокі здалечы чутны завейнага, ліхота часу і першы іней — знак зімы — мая апошня ўкраша. Але я сведкай быў калі жаўрук увесну славіў волю, я гэта бачыў на раллі, дзе ў небакры знікала поле, дзе ў катюня пана Зімава — я ўголас сведчу: ў кронах дрэў не счэзне парастак надзеі.

Сёння. Сонца. Месяц. Апошняя квадра ў 23.19. Месяц у сузор'і Льва. Надвор'е на заўтра. Абазначэнні. Нямя прыкметных геамагнітных узрушэнняў.

Table with weather forecasts for various cities: Варшава, Масква, Вільнюс, Рыга, Кіев, С-Пецярбург.

Неспрыяльныя дні і гадзіны ў лістападзе. 3, субота, 6.00—11.30. 5, панядзелак, 17.00—23.00. 8, чацвер, 6.00—11.00. 10, субота, 3.00—22.30. 11, нядзеля, 0.00—2.00. 13, аўторак, 7.00—12.00. 15, чацвер, 8.30—22.30. 18, нядзеля, 2.00—6.30. 20, аўторак, 6.30—10.30. 22, чацвер, 7.30—11.30. 23, пятніца, 18.00—24.00. 24, субота, 0.00—10.30. 26, панядзелак, 6.30—10.00. 28, серада, 3.30—12.30.

Усміхнёмся! Муж і жонка стаць у чарзе каля туалета. Абое ўжо ледзь трымаюцца. А ў туалете сядзіць тоўсты кот і чытае газету. Жонка — мужу: — І навошта мы прывучалі яго да ўнітажа?!

Аб'ява. «Шукаю спадарожніка жыцця для сваёй цешчы. Яна: шумная, шкюдная, нахабная. Ён: подлы, скапны, бялітасны. Тэл. 33333333. Сідараў В.В.»

— Чула, Машка нарадзіла? — Вядома ж, чула! У мяне ж вокны на раддом выдзіраць!

— Гэта ты, Бэтман?

ЗБІРАЮСЯ на вясеньскія канікулы адправіць сваіх дзяцей у вёску. Калі прамова «Белавежская пушча», яны заскакалі ад радасці: столькі ж чыталі ў сваіх падручніках, чулі ад настаўнікаў, а бачыць — ніколі не бачылі. Цяпер, калі ў самых розных кутках Беларусі з'явіліся вясковыя міні-гасцініцы, ёсць магчымасць самаму ўбачыць і дзецям паказаць, наколькі Беларусь прыгожая і разнастайная. Тут ёсць два вельмі прыемныя моманты: даступнасць і магчымасць выбару. Напрыклад, на вясновых канікулах мае дзеці адлучылі ў «Дакудава» пад Лідай: разам з Юрам Агарка лавілі рыбу, з яго дачкой Ксюшай каталіся на веласіпедах, хадзілі глядзець бабровую плаціну і буснянку, выцскалі на фользе мясцовай кравадзі і рабілі з гіпсу медальёны, гулялі ў мяч, любаваліся паводкай на Нёмане... Света, Ксюшына маці, адкармлівала іх блінамі ды дранікамі, адпайвала вясковым малаком. Прыехалі румяныя, вясёлыя, паздараваліся. Летам старэйшы сын пасля здачы тэстаў адправіўся з невялікай кампаніяй у вёску Здытава пад Жабінкай да Генадзя Турышына, і ўжо ад яго сядзібы «Рачная» — на байдарках па Мухаўцу ў бок Брэста і назад. Сказаў, калі вярнуўся, што цудоўна адпачыў і зведваў дзіўнае, ні з чым не параўнальнае адчуванне спакою і гармоніі. Дык вось, цяпер я прапанавала дзецям вёску Белая ў Камянецкім раёне, у якой бавыла падчас аўтапрабегу на рэтрааўтамабілях. Калі аказваюся ў месцы, якое мне падабаецца, то самае першае і моцнае пачуццё, якое ахоплівае, — жаданне паказаць усё гэта сваім любімым людзям.

Вёска Белая запаміналася спярша ўтульным цёплым і прасторным домам. Мы прыехалі зацемяна, стомленыя і змерзлыя, галоўнае для нас было — печ, вачэра ды ложка. А ў Наталлі — лжанка ля печкі, да якой можна прысідзіцца спінай і нагамі! Больш нічога не трэба было для шчасця — вось толькі так

Тацяна ІСАЕВА і яе незвычайны сабак Альяма.

ляжаш, глядзеш, як нехта з гэтай гуляе на падлозе ў шашкі з сямігодным Антосям, пляменнікам гаспадыні, які побач з ім уладкаваўся вялікі чорны і надзвычай ветлы сабак Альяма, і ўміхаўца самому сабе, проста ад таго, што — хараша. А потым была смачная вачэра, з ляснымі прысмакамі: дзічына, марынаваныя рыжкі, грыбы суп, смажаныя апенкі, травяная гарбата, варонне з лясных малінаў... Яшчэ бульба, капуста, бліны, сыр, налівачка... Адна з «разнак» сядзібы «Лясная» стравы для гасцей тут часцей за ўсё гатуе мужчына. Ды яшчэ — прэфасійны ўрач. Акрамя

У вёску Белая па Белавежскую пушчу

таго, Сяргей — вясёлы і лёгкі чалавек, знаёмства з ім само па сабе — суцэльнае задавальненне. Ён і слявае, і легенды мясцовай ведае, хоць сам не тутэйшы.

Наталля Зямлянкі таксама нарадзілася не ў Белай. Яна з вёскі Ляціцкай самай глыбінні пушчы. З Ляціцка да бліжэйшага чалавеча жылля — кіламетраў дзесяць. А Белая, куды перавялі яе бацьку-лесніка, калі яна і пяцёрка яе сястры былі яшчэ дзецьмі, знаходзіцца на ўскарайку пушчы. Дрэвы тут параўнальна маладыя, скрозь іх прасвечвае сонца, і той лес, што вакол вёскі, мясцовыя жыхары называюць «паркам». Але і ў Белай людзі спакон веку жылі з лесам. У прамым і пераносным сэнсе гэтага слова. Пра тых, хто жыў за кошт апрацоўкі зямлі, яны кажуць: «людзі з палёў». У розныя часы, пры розных дзяржаўных ладах і рэжымах жыхары Белай і падобных да яе вёсак спрабавалі некалькі разоў адасобіць, пасадзіць на зямлю, і тым самым зрабіць больш падкантрольным. Але з гэтага мала што вышло. У польскія часы

людзі гаспадарку сваю хавалі ад палітыкаў і будавалі тэрыторыю ў пушчы — будавалі там вальеры. Яны даяраваць лесу больш, чым чалавек. Лес — не толькі заробак, ежа, дом (у сэнсе будматэрыялаў), паліва, зёлкі, натхненне, але і самы надзейны паратунак, калі свет вакол робіцца хістым і няпэўным.

Найбольш жорстка спрабавалі «перахваць» людзей з лясных вёсак немцы ў гады акупацыі: яны давалі ім тэрмін у некалькі гады, каб выселіцца, пасля чаго вёскі спалі, школы, аптока і карчма. Па захаваным падмурку бачна, наколькі вялікая была царква. Пра старою вуліцу нагадвае лапавая алея, якую саджалі ў 30-х гадах школьнікі — і сёння яшчэ жыўца тых, хто садзіў гэтыя прыгожыя вялікія дрэвы. Яго толькі немцы сшылі, людзі вярнуліся. На палішчы. Яны проста не маглі не вярнуцца. Яны без лесу не ўяўляюць свайго жыцця. Як і ў дзеці. Таму сёння ў Белай 24 двары, у якіх жыве 8 школьнікаў! Гэта значыць, што хоць вёска і маленькая, і ад-

Я спытала Наталлю: якую культуру-забавляльную праграму яна прапанаваць сваім гасцям. Тут шмат чаго ёсць у наваколлі: святая крыніца ў вёсцы Вяжэна, Брыля вежа і Сямінаўская царква ў Камяноках, храм, сядзіба і капіца ў Высокім, касцёл у Воўчыне, вальеры і музей Прыроды ў Камяноках, Сядзіба беларускага Дзеда Мароза... Але Наталля адказала: «Пяцігадзінная пешыя прагулі па лесе». Гэта ў першую чаргу. Бо, што, калі чалавек адчуе падчас гэтых выездаў, ён пачне з сабой назасубіць, прыслухаецца да сябе, да гулу ветру ў верхняках дрэў, узгадае нешта забытае і важнае, напрыклад, з бацькам у дзяцінстве хадзіў у грыбы, заўважыць, наколькі прыгожы свет, у якім ён жыве, адчуе, наколькі ён любіць гэтае паветра, святло, гукі... Белавежская пушча — самадастатковая, тут не трэба нічога прыдумляць, яна здаўна прымае турыстаў.

Вёска Белая — неад'емная і натуральная частка Белавежскай пушчы. І найбольш красамоўна гэта ілюструюць мясцовыя могілкі — вялікія, старажытныя і незвычайныя. Тут ёсць крыжы, датаваныя XVIII стагоддзем. Кажуць, наядуна былі і старэйшыя. XVII стагоддзі. На жаль, крыжы падаюць і ніхто іх не аднаўляе. Магчыма, што некаторыя з іх не надмагільныя, а помнікі на нешта нахкавалі сямейнага родавага дрэва, на якім змешчана малітва за спачын усіх памерлых сваякоў. Яны вялікія, і два-тры чалавечыя росты, на іх напісана таксама імя чалавек, стараннімі якога крыж пастаўлены.

У дзень, калі я аказалася ў Белай, стала цудоўнае надвор'е: сонца і цішыня. Раніцай на траве ляжала памарз, але гэта не перашкодзіла нам падчас прагулі знайсці некалькі баравоў, грузд, нарэзачку кошык апенек і падзялёнак, пры тым, што спецыяльна мы грыбы не шукалі, проста нагналіся, калі тыя трапіліся пад ногі. За намі ўвазья сабака Альяма — мясцовае славуцасць. Альяма вядомая тым, што па камандзе сваёй гаспадыні Тацяны Ісаевай карэкаецца па дрэвах. Можна падняцца на некалькі метраў. Раней кіпюры ёй дазвалялі залезці ледзь не на верхнякі пшчыметровай сасны альбо бярозы. Але неж сабаку звалі дзеля забавы палюўчыні і кінулі ў горадзе. Некалькі месяцаў, пакуль я не знайшла, Альяма жыла на асфальце, кіпюры сцёрліся, і калі яна зноў вярнулася ў пушчу, то са здзіўленнем выявіла, што лапы, калі яна карэкаецца па дрэве, слізгаюцца. Тым не менш спецыяльна для турыстаў Альяма з задавальненнем дманструе свае незвычайныя здольнасці, калі дрэва трапляюцца трохі нахінутае альбо дастаткова сукаватае.

Наталля лянцэ, што турысты — выратаваныя для Белай і падобных асаблівае тэрыторыі. Яны даўна і прычэпленыя да гэтай пушчы, і гэта не перашкодзіла ім знайсці некалькі баравоў, грузд, нарэзачку кошык апенек і падзялёнак, пры тым, што спецыяльна мы грыбы не шукалі, проста нагналіся, калі тыя трапіліся пад ногі. За намі ўвазья сабака Альяма — мясцовае славуцасць. Альяма вядомая тым, што па камандзе сваёй гаспадыні Тацяны Ісаевай карэкаецца па дрэвах. Можна падняцца на некалькі метраў. Раней кіпюры ёй дазвалялі залезці ледзь не на верхнякі пшчыметровай сасны альбо бярозы. Але неж сабаку звалі дзеля забавы палюўчыні і кінулі ў горадзе. Некалькі месяцаў, пакуль я не знайшла, Альяма жыла на асфальце, кіпюры сцёрліся, і калі яна зноў вярнулася ў пушчу, то са здзіўленнем выявіла, што лапы, калі яна карэкаецца па дрэве, слізгаюцца. Тым не менш спецыяльна для турыстаў Альяма з задавальненнем дманструе свае незвычайныя здольнасці, калі дрэва трапляюцца трохі нахінутае альбо дастаткова сукаватае.

Наталля лянцэ, што турысты — выратаваныя для Белай і падобных асаблівае тэрыторыі. Яны даўна і прычэпленыя да гэтай пушчы, і гэта не перашкодзіла ім знайсці некалькі баравоў, грузд, нарэзачку кошык апенек і падзялёнак, пры тым, што спецыяльна мы грыбы не шукалі, проста нагналіся, калі тыя трапіліся пад ногі. За намі ўвазья сабака Альяма — мясцовае славуцасць. Альяма вядомая тым, што па камандзе сваёй гаспадыні Тацяны Ісаевай карэкаецца па дрэвах. Можна падняцца на некалькі метраў. Раней кіпюры ёй дазвалялі залезці ледзь не на верхнякі пшчыметровай сасны альбо бярозы. Але неж сабаку звалі дзеля забавы палюўчыні і кінулі ў горадзе. Некалькі месяцаў, пакуль я не знайшла, Альяма жыла на асфальце, кіпюры сцёрліся, і калі яна зноў вярнулася ў пушчу, то са здзіўленнем выявіла, што лапы, калі яна карэкаецца па дрэве, слізгаюцца. Тым не менш спецыяльна для турыстаў Альяма з задавальненнем дманструе свае незвычайныя здольнасці, калі дрэва трапляюцца трохі нахінутае альбо дастаткова сукаватае.

Старажытныя могілкі на мясцовых вясковых могілках.

на яе лясных вёсках. Бо заробкі тут зусім малыя, працывага на іх немагчыма. Таму ў Белай прамаюцца турыстаў ужо дзве вясковыя сядзібы, і ў хуткасі дзюльчыцца трацяна. Наталля Зямлянкі спецыяльна ўстае на сямейным адпачынку. За сёлёты сезон у яе спыніліся чалавек 50. Летам дзён дзесяць гасцявалі дзеці без бацькоў: вучыліся пячы бліны, адрозніваць грыбы, птушак і расліны. Сядзіба «Лясная» прывае людзей трэці сезон, і большасць з тых, хто прыязджае сёлета, былі ўжо друі альбо трэці раз. Пакуль не зроблены санвузел і душавая кабіна ў доме, Наталля бярэ па 30 тысяч беларускіх рублёў з дарослага чалавекі ў суткі. У гэты кошт уваходзіць трохразовае харчаванне. Дзеці да 12 гадоў — бясплатна. Але як толькі ўдасца зрабіць умовы больш камфартнымі (тут гаспадыня вельмі разлівае на льготны крыдыт для гаспадароў вясковых сядзіб), цэны змяняцца. Пакуль што заробкі на турыбізнэсе не ўдаецца. «Напрацоўваю клопты», — тлумачыць гаспадыня, — «і вопыт».

Неж з вальераў у Камяноках збег лесу. Ён жыў у наваколлі Белай трыццаць гадоў. Даўна сабе пачуваў, хадзіў за лядзмі, які цяля. Вальер, ажно страшнавата было. Асабліва тае страшна, што выйдзе на дарогу і трапіць пад машыну альбо машына — пад яго. Наталля, калі бачыла яго ля дарогі, уваровала пайсці за ёй, ён слухаўся, ішоў некаторы час, а потым у пэўным месцы спыніўся ў паварочай галаву, паказаваючы тым самым, што далей не пойдзе. Так яны разумеці адзін аднаго. Звер і чалавек. Напэўна, так і было калісьці, напэўна, так і павіны быць.

А яшчэ жыў у пушчы воўк, стары, ён хадзіў кожны дзень на адно і тое ж поле лавіць мышэй — мышкаваць, кажучы тут. Хадзіў ён адной і той жа дарогай і міма двара Наталлі, і меўці, праходзячы, электрычны слуп. Ніхто яго не кранаў, і ўсе ведалі, нават малыя дзеці, пра гэтага ваўка. І ён, акрамя мышэй, нікога не кранаў. Так яны жылі пасуседку. Потым воўк перастаў хадзіць. Можна, скончыўся воўчы век. Але не скончыліся пушчаныя гісторыі...
Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.
Фота Марыны БЕГУНКОВЫЙ.
В. Белая, Камянецкі раён.

1 лістапада. 1947 год — у Беларусі створана першая хакейная каманда майстроў. Ініцыятарамі і папулярызатарамі хакея сталі студэнты інстытута фізкультуры (трэнер Міхалі Базыянкаў). Спецыфіка развіцця хакея на гэтым этапе ў БССР, як і ва ўсім Савецкім Саюзе, — цесная сувязь з футбалам. Як правіла, тых спартсменаў, якія летам гулялі ў футбол, зімой становіліся на канькі і бралі ў рукі клюшкі. Так і сам трэнер — роднапачынальнік беларускага хакея Базыянкаў стаў заслужаным трэнерам СССР менавіта за свае дасягненні ў футболе. 1 студзеня 1948 года ў Мінскім парку імя Горкага адкрыўся каток стадыёна «Жарчавік». Тады ж беларускія хакеісты дэбютавалі ў другой групе класа «А» чэмпіянату СССР. Мінская каманда «Тарпеда» заняла ў сваёй зоне апошняе, восьмае месца. Азінае ачко, якое ўдалося набраць спартсменам-пачаткуцам, было дабыта ў выніку нічыёй з харвацкім «Лакаматывам». 1512 год — наведвальнікі ўпершыню змоглі ўбачыць роспіс Сікцінскай капэлы, славуцата помніка эпохі Адраджэння, выкананы Мікеланджэла.
«Добрае імя лепш за вялікае багацце, і добрая слава лепш за серабро і золата». Прытчы Саламона.

Міжнародны клуб НАШЫ ПАРТНЭРЫ — Аўстрыя і Польшча. Вынік: працякол і пагадненне. Барыс ЗАЛЕСКІ, дырэктар РІА «Міжнародны клуб».

Крынічка

Рубрыку вядзе Валентына ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 27 (245)

У лістападзе гола ў садзе

У паветры няма марозу, але паўночны ці паўночна-ўсходні вецер залезаць пад ватраку. У маладым лесе, быццам кароцкія пікі, высунулі свае голыя сучкі бярозы, асіны, клёны. А ў садзе дрэвы поўнацю падрыхтаваліся да зімы. Толькі адзін лісічкі макаўкі маладога дрэўца вырашыў папесціцца на шчодрым вясеньскім сонейку, ды адстаў ад сваіх таварышаў. Вось і цяпер разгублена гойдаецца адзін-адзіноскі лісічкі перад Змітравым днём.
4 лістапада — Казанская. Святакаванне абраза Казанскай Маці.
8 лістапада Зміцер (Дамітрый). На Змітра не пралі, не ткалі і ў полі не працавалі. Змітраў дзень параўноўваюць у прыродных прыметах з Вялікім і іншымі святамі. «Змітрок па снегу — і Вялікідзень па снегу, Змітрок па голу — і Вялікідзень таксама». «Калі Змітра па снегу, то і Каледы па снегу — Вясна позняя».
9 лістапада. Па каталіцкім календары Тодар. Прывяснтка напамінаў, што ўраджай сабраны і ўпарадкаваны. «На Тодара поўная камора», — гаварылі ў народзе.
10 лістапада — Параскі — аглякуні прадзіва. Забаранялася праці і ткаць.
11 лістапада. Па каталіцкім календары Марцін. У католікаў Марцін лянцэўся прывяснткам млынараў.

КАРЫСНА ВЕДАЦЬ

Каб лепш захаваць смак і пажыўную каштоўнасць замарожанай агародніны, перад варкай іх не трэба размарожваць, а апускаць у кіпень замарожанымі.
14 лістапада — Кузьма, Дзям'ян — апекуны каваляў. У некаторых раёнах на Кузьмінкі святкавалі першую сустрэчу зімы: «Не закаваць зяце раку да Кузьмы».
21 лістапада — Міхайлаў дзень. Міхайла — абаронца ад гроду. Гэты дзень асацыюецца з цудамі прыроднай стыхіі — громам і вятрамі.
22 лістапада — Матруна. З прывяснткам звязаны прыметы пра набліжэнне зімы. «З Матруны становіцца зіма», «Калі на Матруну іней на дрэвах увесь дзень — блізка маразы, з'явіўся туман — блізка адліга».
25 лістапада — Кацярына. «Прышла Кацярына — прыдзе і перна». «Калі ў гэты дзень дождж або снег, то аж да Грамніц зацягнуцца адлігі».
28 лістапада — Піліпаўка (Каледы, Піліпаўскі пост). Заўважальна, калі на Піліпаўку надвор'е хмуранае або снежнае, то травень будзе мокры.

Сліва дрэнна пладаносіць

Часта даводзіцца чуць ад садаводаў, што слівы вялізныя, а пладуў на некалькі шук, а то і наогул няма. У чым справа? Сліва — непатрабавальная пладова культура, адна з тых, якія забяспечваюць сад ураджкам нават у неспрыяльных гадах. Аднак многія слівавыя дрэвы з году ў год даюць мала пладуў. Прычын гэтаму можа быць некалькі.
Старасць дрэва. Часта слівавае дрэва ўяўляе сабой бацькоўскі ствол, вакол якога цесніцца цэлы «гай» маладых стволікаў. У такой сям'і амаль няма магчымасці пладаносіць. Выйсце: выдаліць бацькоўскі ствол, а таксама ўсе слабыя парасткі, пакінуць самыя моцныя. Пры вырацы парасткаў майце на ўвазе, што найбольш каштоўнасць маюць тыя, якія выраслі далей ад зыходнага месца, і чым далей, тым лепш, бо яны знаходзяцца ў зоне лепшага сілкавання.
Загущэнне крон. Маюцца выпадкі, калі дрэва сфарміравана ў некалькі ствалоў. Гэта адна з распаўсюджаных памылак: маладая сліва кушца, а яе гаспадар не адважваецца пакінуць адзін ствол, не выпільвае парасткі-сапернікі. У такой расліне нізка прадуктыўнасць лістоў з-за недахопу святла. Разнагледзіце ўсе ствалы, такім чынам плошча

асвятлення павялічыцца ў некалькі разоў.
Дрэнная асветленасць крон. Ва ўмовах прысядзінных садоў слівы часта аказваюцца зацнененымі пладовымі і больш высокімі дрэвамі. Сонца асвятляе такія слівы ўсяго 2—4 гадзіны, што дастаткова для падтрымання іх жыцця, але ні ў якім разе для пладаносіцця. Абарэжце галінкі дрэў, якія зацнененыя слівамі. Нахіліце слівавае дрэва ў больш асветленае становішча.
Збыдненне глебы. Шчодрый ураджай сліў выносіць з зямлі вялікую колькасць асноўных элементаў сілкавання, у тым ліку кальцы. Цяпер дрэвам халае сілкавання тэрма на ішчэнне, але ўтаварыць завязі не могуць. Выйсце — унясенне багатых сваім складам ўгнаенняў, пажадана арганічных знічэнняе пустазелля. Дастанкова дадаваць у прыствольны круг намярзаныя травы.
Дрэннае апяленне. Калі сліва з маладога ўзрасту шчыце, але не дае пладуў, то прычына можа быць у яе самабесплоднасці: ёсць пладуны, якія не могуць завязецца гадзіць без пыльцы гатунку-апыляльніка. Выйсце — апырскваць дрэвы ў час шчыцця слабым расстворам мёду, каб апылілі пылю.

У час шчыцця развесіць на слівае вмістасці з вадоў, куды змешчаны галінкі іншых гатункаў слівы, якія ўжо шчыцця. Набыць саджанцы 1—2 шчыцця гатункаў і фарміраваць іх так, каб яны як мага раней зацвілі.
Вымакненне каранявой шышкі здараецца ў месцах, дзе ўвосьнені і вясной застоўваюцца вада. У такім разе працэс паліва дрэў асушальную кануку. Дасыпаць глебу ў прыствольны круг, каб пасрэльным парасткі заклаці каранёвую шышку, чым бацькоўска.

Навучыцеся правільна вырошчваць моркву

Усе агароднікі ведаюць, што нельга высяваць моркву на ўчастку, дзе толькі што ўносілі гной, таму што пры гэтым павялічваецца колькасць разгалінаваных караняплодаў. У год пасеву пад яе звычайна ўносяць торфакомпост, перагной ці мінеральныя азотныя ўгнаенні. Аднак морква, вырашчана пры ўнясенні павышаных нормаў азотных ўгнаенняў, горш захоўваецца зімой. Прыгожыя па форме і памеру караняплоды вырашчаны на добра апрацаваных, рыхлых глебах.
Морква лепш за ўсё расце пасля тых культур, глеба пад якія была запраўлена арганікай: агурку, ранняй капуста, таматаў, ранняй бульбы. З вясені ўчастак глыбока перакопаваць. Вясной падрыхтоўку пачынаюць прыблізна за ты-

дзень да сяўбы. Калі ж лепш сеяць? Моркву можна высяваць не толькі вясной, але і пад зіму. Аднак пры гэтым мэтэ прыродныя ўмоўныя насення на лёгкіх глебах на 2—2,5 см, на цяжкіх — 1,5—2 см. Насенне пры набуханні і прарастання патрабуе многа вады — да 100 працэнтаў сваёй масы, таму перад сяўбы ці пасля яе вельмі неабходна паліць.
Догляд пасевуў заключаецца ў своєчасным палівах, рыхленні глебы, падкармках, праполках. У момант найбольш інтэнсіўнага нарастання масы караняплоду морквы патрабуецца даволі многа вільгаці ў глебе. Гэты перыяд настае, калі дыяметр караняплоду дасягае 5—7 мм. Вельмі важны прыём акупвання — ён дазваляе пазбегнуць

выконваюць вельмі асцярожна, каб не пашкодзіць расліны і тым самым не затрымаць іх рост.
Уборку пачынаюць, калі караняплоды поўнацю сфарміруюцца. Выбраную моркву патрэбна спачатку раскласці ў месцы, якое праветрываецца, каб яна асохла, пры гэтым караняплоды пераходзяць у стан пакаў. Перш чым прыбраць караняплоды ў падвал на захоўванне, падрыхтоўце кардонныя каробкі ці пластыкавыя скрынкі, а таксама торф, мох-сфагнум ці драўняныя павітне. На дно насыпіць крыху аднаго з гэтых матэрыялаў, раскладзеце слой морквы, затым чаргуюць слаі. Верхнім павітне быць слой плавяніны ці моху. Пакладзення на захоўванне караняплоды не павіныя дракранца адзін да другога.

сонечных апёкаў. Яго праводзяць у фазе 5, 7 і 10 лістоў. Акупванне

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. ЗАСНАВАЛІНКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЕГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛІК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РОСКОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВДРЬСЬКІ, А. СЛАПЕЦКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛІШК, І. ЧУЧЭНКА. НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл/факс); аддзелаў: пісьмоў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята

— 292 05 82, адказных за выпуск дадатку: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Масцовае самаіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 24 31 92, Гродзе: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03; дзевяці на рэкламе і аб'явах тэл/факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл/факс 292 04 52. http://www.zvyazda.by E-mail: info@zvyazda.minsk.by Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя пакаідае за сабой права не ўступаць у пераліску з

аўтарамі. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў у год. Тыраж 33.517. Індэкс 63850. За № 5957. Нумар падпісанні ў 19.30. П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12